

KEMIJÄRVI

Kemijärven kaupungin lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

Kuntalain uudistaminen ja lain sisältöjen modernisoiminen vastaavat hyvin kunnallisen toimintaympäristön, kunnallishallinnon rakenteiden ja lainsäädännön muutoksista johtuviin määrittelytarpeisiin. Lakiluonnoksessa olevan konserninäkökulman huomioon ottaminen johtamisessa ja taloutta koskevassa säätelyssä on tärkeä juridinen lisäys aiempaan kuten myös ostopalvelujen käsitteen määrittely.

Haasteena kuntalakiin kirjattujen uusien sisältöjen osalta on määrittelytaso tiettyjen osalueiden osalta, sillä uudet kuntalain määräykset voivat tuoda haasteita etenkin pienissä kunnissa lainkohtien täytäntöönpanon suhteen. Tällaisia ovat mm. nuorisovaltuuston ja vanhusneuvoston asettaminen ja viestinnästä säätäminen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamisoikeuksien edistämiseksi (5 luku). Kuntalaisten osallistuminen ja vaikuttamisoikeuksien edistäminen on kunnille haastava tehtävä. Osallistumisoikeuden laajentaminen on toivottavaa, mutta käytännössä osallistumisaktiivisuus voi jäädä vähäiseksi ja toivottua lisäarvoa päätöksentekoa ajatellen ei saada. Lisäksi usein ns. kuntalaisraatien tyyppiset kannanotot sisältävät tietyn kuntalaisjoukon mielipiteen eikä välttämättä kattavaa otosta kuntalaisten mielipiteestä. Valtuuston rooli ja velvoite 5 luvun 22 § mukaisesti osallistumista ja vaikuttamista koskeviin kohtiin vaatii asioiden ennakkointia ja riittävää valmistelua. Kaikilla kunnilla ei ole mahdollisuutta toteuttaa toimintaa samantasoisena, joten normittamisen sijaan olisi hyvä kirjata nämä lakiin väljemmin.

Erilaiset sähköiset kanavat ja sähköinen kokouskäytäntö ovat kunnissa käytössä jo laajasti. Kunnallista päätöksentekoprosessia olisi kuntalain uudistamisen yhteydessä hyvä voida samalla tavalla sähköistää ja sitä kautta sujuvoittaa. Esimerkiksi julkisten kuulutusten julkaiseminen virallisen ilmoitustaulun ohella vaihtoehtoisesti myös pelkästään sähköisenä kunnan internetsivuilla tulisi olla lain mukaan mahdollista. Ilmoitustaulun sijainti ja valvonta vaatii resursseja ja nykyisin myös tilat asettavat rajoituksia ja sähköisesti tietojen ajan tasalla pitäminen on helpompaa aineistojen liikuessa jo lähes pelkästään sähköisinä.

Samoin päätösten sähköinen tiedoksianto asianosaisille ja valtuuston päätösten osalta kuntalaisille tulisi saada nykyistä laajemmin käyttöön, jotta päätösten oikaisuvaatimusaika alkaisi juosta nykyistä aiemmin ja päätösten lainvoimaisuus toteutuisi nopeammin. Sähköinen tiedoksianto edellyttää tällä hetkellä asianosaisen hyväksyntää, joka pitää pyytää erikseen.

Kuntastrategian korostaminen laissa kunnan koko toiminnan johtamisessa on erittäin tärkeää. Lakiluonnoksessa kirjattu seitsemän kohdan aihealueluettelo (7 luku, 39 §) voi kuitenkin ohjata strategiasisältöjä mekaaniseen suuntaan, jolloin kunnan omat painotukset jäävät ehkä vähemmälle huomiolle.

Kemijärven kaupunki
Kaupunginhallitus
Hallituskatu 4, 98100 Kemijärvi
kaupunki@kemijarvi.fi

KEMIJÄRVI

Tarkoituksena ei lain osalta kuitenkaan liene se, että kaikilla kunnilla olisi täsmälleen samanlainen ja yhtenevä strategiasisältö, josta on vaikea löytää eroavaisuuksia.

Kuntakonsernin ja omistajaohjauksen vahvistaminen on tärkeä asia. Poliittisen johdon ja virkamiesjohdon työnjaossa ja tehtävissä toivoisi täsmennyksiä, sillä esitetystä luonnoksessa ilmaisut ovat osin ristiriitaisia ja epäselviä. Esim. "Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta" kun taas "kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloutta ja muuta toimintaa." Lain perustelutekstissä olisi hyvä selkeästi erottaa kunnan operatiivinen johtaminen poliittisesta johtamisesta, jotta tehtävämäärittelyt eivät jää epäselviksi toimivaltarajojen määrittelyssä.

Alijäämien kattamisvelvollisuuden ulottaminen kuntayhtymiin (120 §) voi tulla ongelmallisiksi erityisesti suunniteltujen laajojen sote-alueiden osalta. Kyseiset sote-kuntayhtymät ovat valtavan kokoisia, lukuisten kuntien omistamia ja toimivat valtion ohjauksessa, joten yksittäisten osakaskuntien mahdollisuudet toiminnan ja talouden ohjaamiseen ovat olemattomat. Tästä huolimatta viimekätinen taloudellinen vastuu kattaa alijäämät ulottuu omistajakuntiin. Kuntayhtymien alijäämien kattamissäännöksiin olisi syytä lisätä menettely, jossa kuntayhtymä veloitetaan toisen alijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen valmistelevaan osakaskuntien johdolla alijäämän kattamisen edellyttämät toimenpiteet. Tämä menettely edellyttäisi kuntayhtymän ja osakaskuntien puuttumaan syntyviin alijäämiin jo aikaisessa vaiheessa ennen varsinaisen arviointimenettelyn edellytysten täyttymistä.

Muilta osin kuntalakiluonnoksessa esitetyt uudistukset ja muutokset ovat kannatettavia ja edesauttavat kuntalain kunnille mahdollistamaa säädöspohjaa toimivallan käytön ja tehtävien määrittelyn osalta.

Kemijärvellä 11.8.2014

KEMIJÄRVEN KAUPUNGINHALLITUS

Tuula Kuvaja
kaupunginjohtaja

Kemijärven kaupunki
Kaupunginhallitus
Hallituskatu 4, 98100 Kemijärvi
kaupunki@kemijarvi.fi